

LUNDS
UNIVERSITET

Bestämmer din generation tilliten till rättsväsendets funktion?

En kvantitativ studie om generationskillnader i tillit

Av Hanna Larsson

LUNDS UNIVERSITET
Sociologiska institutionen

Kandidatuppsats (SOCK04)
Vårtermin 2018

Handledare: Mimmi Barmark

Examinator: Margareta Nilsson
Lindström

Sammanfattning

Media målar upp en bild av att ett svenskt samhälle som befinner sig i kris till följd av att rättsväsendet inte lyckas utföra sitt jobb på ett tillfredsställande sätt, något som i sin tur kan leda till minskad tillit. Tillit har en viktig roll i samhället och utan den riskerar vi ett samhälle präglad av stereotyper och splittringar mellan medborgarna. En minskad tillit till rättsväsendet kan även leda till att människor inte vill vittna, eller att de väljer att ta saken i egna händer istället för att använda sig av de resurser rättsväsendet erbjuder. Användandet av media har ökat betydligt de senaste åren och det är de unga samt de äldre som i störst utsträckning läser, lyssnar och ser på olika media. Med bakgrund i medias uppmålade bild och de åldrar statistiken visar tillämpar media mest ämnar denna studie undersöka hur generationsskillnader i tillit till det svenska rättsväsendet ser ut. Syftet med studien är att bidra med kunskap om tillit till rättsväsendet och om skillnader i tillit mellan generationer. De frågeställningarna som besvaras är: Vad finns det för generationsskillnader i tillit till det svenska rättsväsendet? samt Vad beror dessa skillnader i tillit på?

Studien är deduktiv och frågeställningar besvaras genom en multivariat regressionsanalys baserad på statistik från European Social Survey omgång åtta. De förväntade resultaten att generation X, kvinnor, svenska medborgare och de som bor i storstäder har högst tillit till det svenska rättsväsendet kommer i vissa fall bekräftas och i andra förkastas.

Nyckelord: Förtroende, Generationer, Rättsväsendet, Tillit.

Förord

Jag vill börja med att rikta ett stort tack till min handledare Mimmi Barmark, universitetslektor vid Sociologiska institutionen, för värdefull handledning samt stöttning under författandet av denna studie.

Jag vill även tacka Elin Larsson och Matilda Ericsson för deras uppmuntrande ord, genomläsning av studien och givande kommentarer, samt Patrik Englund och Sofia Johansson för många skratt under studiens författande.

Sist men inte minst vill jag tacka min farfar Kaj Larsson. Han är en stor inspirationskälla för mig, med bakgrund inom juridik och med stor erfarenhet av arbete inom rättsväsendet kommer han alltid med relevanta synpunkter som gör att jag utmanas i mitt sätt att tänka.

Hanna Larsson, Lund 2018-05-21.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING

FÖRORD

1	INLEDNING	1
1.1	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	1
2	CENTRALA TEORETISKA BEGREPP	2
2.1	TILLIT	2
2.2	GENERATIONER	4
2.3	DET SVENSKA RÄTTSVÄSENDET	5
3	TIDIGARE FORSKNING	5
3.1	ÅLDER	5
3.2	UTBILDNING	6
3.3	EKONOMI	6
3.4	INTERNET, MEDIA OCH SOCIALA MEDIER	6
3.5	KONTAKT MED RÄTTSVÄSENDET	7
3.6	KÖN, NATIONALITET OCH BOSTADSOMRÅDE	8
4	DATA OCH METOD	9
4.1	DATA	9
4.2	URVAL OCH BORTFALL	9
4.3	FORSKNINGSETISKA ÖVERVÅGANDEN	10
4.4	ANALYSSTRATEGI	10
4.5	VALIDERING AV DATA	12
4.6	VARIABLER	13
4.6.1	TILLIT TILL DET SVENSKA RÄTTSVÄSENDET	13
4.6.2	GENERATIONER	14
4.6.3	KÖN	14
4.6.4	NATIONALITET	14
4.6.5	BOSTADSOMRÅDE	14
4.6.6	EKONOMISK STATUS	14
4.6.7	SOCIALT KAPITAL	15
4.6.8	UTBILDNINGSNIVÅ	15
4.6.9	INTERNETANVÄNDNING	15
4.6.10	DELTAGIT I SAMHÄLLSFRÅGOR PÅ SOCIALA MEDIER	15
4.6.11	KONTAKT MED RÄTTSVÄSENDET	16
5	FÖRVÄNTADE RESULTAT	16
6	RESULTAT	18
6.1	UNIVARIAT ANALYS	18
6.2	BIVARIAT ANALYS	19
6.3	MULTIVARIAT ANALYS	21
7	SLUTDISKUSSION	23
8	KÄLLFÖRTECKNING	27

8.1 ELEKTRONISKA KÄLLOR	27
8.2 EUROPEAN SOCIAL SURVEY	27
8.3 FORSKNINGSARTIKLAR	28
8.4 LITTERATUR	28
8.5 OFFICIELLA DOKUMENT	29

1 Inledning

I traditionell media, så som radio, TV och tidningar framställs det svenska samhället som ett samhälle präglad av gruppvåldtäkter och mord. Samtidigt som bilden av att polisen misslyckas med sina utredningar och att domstolar, på grund av bristande bevisning, inte kan utdöma korrekta domar målas upp. Gruppvåldtäkten i Fittja är ett exempel på när media menar att delar av det svenska rättsväsendet havererat. Polisen undersökte fel trappuppgång (Henricsson, 2017), dokumentationen av förhör under utredningen var undermålig och kritiserades av såväl experter som Tingsrätten (Dagerlind, 2017). I mars 2017 hade Malmöpolisen 14 olösta mord som alla skett senare än januari 2016 och ingen som vågar vittna (Loftrup-Ericson, 2017). En annan stad som enligt media befinner sig i kris är Ronneby. Staden i Blekinge beskrivs av PM Nilsson (2018) i artikeln *Staden som lagen övergivit*. Tingsrätten och Polisstationen har lagts ner och den inre ordningen i staden bedrivs av två bröder, varav den ena har 30 domar mot sig. Bröderna började genom hot och våld kontrollera staden, deras flickvänner åt gratis på samtliga restauranger eftersom ingen vågade gå ut med notan. Invånarna i staden lever enligt Nilsson (2018) i ett polisvakuum där alla vet men ingen säger något. Media menar att runt om i Sverige klarar rättsväsendets aktörer inte av att utföra sitt jobb på ett tillfredsställande sätt, på andra platser lyser de med sin frånvaro, och enligt Wetterqvist (2018) har tilliten¹ till rättsväsendet börjat minska drastiskt.

Tillit i allmänhet har en viktig funktion i samhället, den bidrar till interaktion, stärker toleransen av främlingar och stärker bandet mellan individer och samhället (Sztompka, 1999:105-106). En låg grad, eller avsaknad av, tillit i samhället leder till defensiva attityder och stereotyper som skapar splittringar mellan samhällets medlemmar (ibid.). I Statens offentliga utredning (SOU 2008:106) framgår det att ett högt förtroende för rättsväsendet är nödvändigt för dess funktion, legitimitet och möjlighet att arbeta effektivt. Ett minskat förtroende för domstolar kan leda till att medborgares vilja att frivilligt ställa upp i domstol minskar, vilket skulle vara problematiskt. Domstolar kan tillta tvingande medel för att få individer att medverka men sådana metoder kommer med stor sannolikhet leda till ett ännu lägre förtroende. Medborgarnas benägenhet att ta saken i egna händer kan också öka med ett minskat förtroende, istället för att tillämpa domstol för att lösa en tvist finns risken att fler väljer att lösa det på egen hand (SOU 2008:106:76-77).

1.1 Syfte och frågeställning

Med bakgrund i den samhälleliga situation som målas upp i media och riskerna en låg tillit kan innebära ämnar jag undersöka hur tilliten till det svenska rättsväsendet ser ut.

¹ Begreppen tillit och förtroende används på likartade sätt av forskare före mig. Jag har valt att använda begreppet tillit. Förtroende kommer dock förekomma i studien när jag använder mig av källor där begreppet tillämpats istället för tillit.

Användningen av media har förändrats de senaste åren, Mediebarometern (2016:4) redovisar att andelen av befolkningen mellan 9 och 79 år som använder internet, sociala medier och tar del av traditionella medier, det vill säga tv, radio och nyhetstidningar, online har ökat kraftigt år 2016 jämfört med 2009. Mediebarometern visar också att det är de unga och pensionärerna som i störts utsträckning tar del av media, däremot skiljer det sig i vilka plattformar de använder (ibid., 2016:1). Detta har gjort mig intresserad av att studera hur tilliten skiljer sig mellan generationer.

Syftet med studien är att bidra med kunskap om tillit till rättsväsendet och om skillnader i tillit mellan generationer. På sikt önskar jag att studien kan bidra med motivation till rättsväsendets aktörer i deras arbete med tillit till rättsväsendet. De frågeställningar som kommer besvaras i studien är:

- Vad finns det för generationsskillnader i tillit till det svenska rättsväsendet?
- Vad beror dessa skillnader i tillit på?

Att till hundra procent besvara vad skillnaden i tillit mellan generationer beror på är omöjligt och därmed kommer vissa faktorerers möjlighet att förklara dessa skillnader ingå i analysen. Det som kommer undersökas i denna studie är kön, nationalitet, var personen bor, hur det ekonomiska och sociala kapitalet ser ut, hur välutbildade personerna är, om de brukar internet och deltar i samhällsdebatter online eller varit i kontakt med rättsväsendet.

2 Centrala teoretiska begrepp

2.1 Tillit

Tillit är ett komplext begrepp som trots att det existerat länge inte har en entydig definition (Hardin, 2001:9; SOU 2008:106:46). När det talas om tillit nämns såväl mellanmänsklig som institutionell tillit. Piotr Sztompka (1999:25) och Russell Hardin (2001:10) menar att tillit är att förvänta sig hur en person eller institution ska agera och på så sätt är det alltid en risk. Eftersom tillit innebär en risk finns det olika sätt för människor att avgöra huruvida de ska ge tillit eller inte. Detta görs främst genom att lyssna till rykten (Sztompka, 1999:69) och se till personens eller institutionens nuvarande prestationer (ibid., 1999:77-80). Fortsatt baserar vi ofta om en individ eller institution är värd tillit på rationella val, vilka bygger på direkta eller indirekta relationer (Sztompka, 1999:61). Tillit återfinns även som en psykologisk aspekt, vissa människor innehar en inlärd tillitsimpuls till följd av att de har vuxit upp i en hälsosam miljö, impulsen kan utvecklas senare i livet efter erfarenheter där människor eller institutioner visat sig vara pålitliga (ibid., 1999:65-67). Tillit kan även grundas i kultur, här bygger tillit varken på rationella avvägningar eller psykologi utan på sociala regler i ett samhälle. I olika kulturer är det socialt konstruerat att vissa sociala roller förtjänar extra mycket tillit (ibid.).

Enligt Gunnar Aronsson och Jan Karlsson (2001:14-16) finns det tre olika sociala ordningar, tillitens roll skiljer sig mellan de olika ordningarna men gemensamt är att alla är beroende av tillit. Den stabila ordningen där verkligheten går att förutspå och där individer finner verkligheten pålitlig är tillitens roll att hantera oförutsägbarhet. Här måste tilliten hela tiden underbyggas av handlingar och ses som sociala rutiner där människor interagerar med varandra (ibid.). I den sammanhängande ordningen lever människor efter gemensamma normer och tillit ses som ett moraliskt engagemang där emotioner styr. Tillit är en förväntan på människors och institutioners goda intentioner. Den samarbetsinriktade ordningen bygger på ett samarbete där tillit fungerar som den nödvändiga sociala kontrollen och är skapad genom politik. Tilliten bygger på solidaritet, tolerans, att alla ska erkännas för vilka de är och behandlas lika oberoende av vilka de är, samt legitimitet (ibid., 2001:17-18).

I SOU 2008:106:46 anges det att förtroende är betraktat som en attityd och attityder bygger på tre komponenter. För det första grundar sig en attityd på kognition, en form av kunskap som bygger på våra egna erfarenheter och som antingen kommer leda till högt eller lågt förtroende (ibid.:47). Den andra komponenten utgörs av emotioner, individer har ett behov av att känna trygghet och att bli väl omhändertagna, beroende på känslan av att uppnå detta avgörs förtroendet. Denna känsla bygger oftast på rykten, bättre rykten leder i regel till ett större förtroende (ibid.:48). Handlingsorientering är den tredje och sista komponenten för skapandet av attityder, det går att argumentera att denna komponent bygger på de två tidigare. Här överväger en individ vilken handling som skulle vara mest fördelaktig, det är en målorienterad handling med vårt behov av att känna kontroll i fokus (ibid.:49).

Bo Rothstein (2003:89) lägger stor vikt vid det sociala kapitalet och menar att tillit är ett resultat av detta. Han menar att socialt kapital består av två delar. Den kvantitativa delen utgörs av antalet sociala kontakter en individ har, ju fler personer som ingår i ens sociala nätverk desto större är det sociala kapitalet. Den kvalitativa delen representerar nivån av tillit som kan ges till de som ingår i det sociala nätverket (ibid., 2003:110-111). Människor med högre socialt kapital tenderar att ha en högre tillit än övriga (ibid., 2003:152-153). Det sociala kapitalet, den mellanmänniska tilliten och institutionell tillit skapas av politiska institutioner som är av en universell karaktär, här ingår exempelvis ett fungerande rättsväsende (ibid., 2003:219). Denna form av tillit bygger inte på förväntningen att ens personliga intressen ska uppfyllas utan på en respekt för att institutionerna utför sina procedurer korrekt (ibid.).

En avslutande kommentar angående begreppen tillit och förtroende bör göras. Dessa begrepps anses ha olika innebörd av en del forskare och tillämpas som synonymer av

andra. Jag har, på grund av att dessa två begrepp beskrivs så likt i den behandlade litteratur som presenteras ovan, valt att bruka tillit och förtroende som synonymer i denna studie.

2.2 Generationer

Det finns flera forskare som studerat generationer, trots det finns det ingen överenskommelse gällande vad de olika generationerna heter eller vilka tidsintervall de berör. Magnus Hagevi (2007:61-62) menar att generationerna från 1900 och 2000-talet kan delas in i fyra olika kategorier, förkrigsgenerationen, alla födda innan 1945, raketgenerationen, alla födda 1946-1960, generation X, alla födda 1960-1980 och generation M alla födda 1981 eller senare. William Strauss och Neil Howe är erkända forskare på området generationer och de väljer att dela in generationerna i följande kategorier; den tysta generationen (1925-1942), generation babyboomers (1943-1960), generation X (1961-1981), generation Y (1982-2002) och generation Z (2002-) (Jonkman, 2011:17). Ralph Ryback, som bland annat undervisat på Harvard Medical School, menar däremot att generation Z inkluderar de födda redan 1995 (Ryback, 2016).

Enligt Linus Jonkman (2011:30-37) finns det olika karaktärsdrag för de olika generationerna, individer tillhörande den tysta generationen beskrivs som lojala, jordnära, artiga och omtänksamma som tänker mer på vi:et än jaget (ibid.). Babyboomers står upp för vad de tycker, är frispråkiga, engagerade och individualistiska (ibid., 2011:41-49). Till skillnad från den tysta generationen växte de upp i en miljö med hög tolerans och mycket kommunikation (ibid.). Generation X är de självständiga individualisterna som inte gillar att be om hjälp (ibid., 2011:57-67), de är uppfostrade efter politiska och socialistiska intressen och fick tidigt kunskap om hur världen fungerar. Det är en generation som sätter arbetslivet framför privatlivet och som ständigt strävar framåt. Personer födda i denna generation är varma och engagerade problemlösare (ibid.). Generation Y består av ambitiösa och självsäkra individer uppfostrade med ledorden "allt är möjligt" och "det löser sig" (ibid., 2011:80-91). Medlemmar av denna generation är energiska, orädda och drivande plughästar. De är uppfostrade med media och en utveckling av sociala medier, vilket har lett till ett stort fokus på utseende i förhållande till generationerna före dem (ibid.). Generation Z är uppvuxen i en digitaliserad värld och lever på generation X och Ys bedrifter, personer födda i denna generation är försiktiga livsnjutare som styrs mer av plikt och moral än materialism (ibid., 2011:110-111). Att ha ett stort ekonomiskt kapital är inte lika viktigt som för generationerna före dem och de kommer likt den tysta generationen återgå till ett mer vi-tänk (ibid.).

Med bakgrund i de beskrivna personlighetsdragen och de olika indelningar forskare före mig gjort finner jag följande indelning lämplig; den tysta generationen, de födda

innan 1942. Generation babyboomers födda 1943-1960. Generation X födda 1961-1981. Generation Y födda 1982-1994, samt Generation Z födda 1995-2002.

2.3 Det svenska rättsväsendet

Det svenska rättsväsendet innefattar de myndigheter som arbetar och ansvarar för rättssäkerheten och rättstryggheten i Sverige (Justitiedepartementet, 2015:5). Begreppet rättssäkerhet beskriver den enskilda individens rättsskydd mot staten (Frändberg, 2005:283). Begreppet är komplext och kan beroende på vem som använder det avse olika saker, bland jurister brukar rättssäkerhet definieras som "förutsebarhet i rättsliga angelägenheter" (ibid., 2005:284). För att utveckla denna definition går det att säga att rättssäkerhet uppstår när myndighetsutövning utförs förutsebart, enhetligt och med hög kvalitet (Justitiedepartementet, 2015:5). Med rättstrygghet avses det faktum att samhällets individer ska skyddas mot brottsliga angrepp på bland annat sitt liv, egendom och integritet (ibid.). Lagstiftning samt utdömda straff mot brottslingar visar var det svenska samhället sätter sina gränser och bidrar på så sätt till rättstryggheten, det bästa sättet att bygga upp en rättstrygghet är däremot genom brottsförebyggande insatser (ibid., 2015:7).

Rättsväsendets grundpelare utgörs av domstolarna, därutöver ingår brottsförebyggande och utredande myndigheter såsom Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten och Kriminalvården (Justitiedepartementet, 2015:5). Även andra myndigheter, exempelvis Socialtjänsten har genom sitt arbete en anknytning till rättsväsendet (ibid.).

3 Tidigare Forskning

Nedan presenteras studier om vilka faktorer som påverkar skillnaden i tillit mellan olika grupper i samhället.

3.1 Ålder

Enligt Brå (2018:185) är förtroendet för rättsväsendet som helhet högre bland de yngre än de äldre, åldersgrupperna 55-64 år samt 65-74 år uppger sig ha lägst förtroende (ibid.). Sedan BRÅ började med NTU har det alltid varit den yngsta åldersgruppen (16-19 år) som uppvisat högst förtroende för rättsväsendet. Efter att åren gått har detta förtroende inte följt med upp i de äldre åldersgrupperna, detta indikerar att det är just åldern som avgör en individs förtroende och inte att det är en viss generation som har större förtroende för rättsväsendet än någon annan (ibid., 2018:180). Även Warren, Sulaiman och Jaafar (2014:296) får i sin studie resultatet att de yngsta respondenterna (26-35 år) har högst tillit. Dessa använder Facebook och deltar i samhällsliga debatter online mer frekvent än övriga, vilket har en signifikant och positiv påverkan på tillit till människor och institutioner (ibid., 2014:299).

Tvärt emot dessa resultat menar Rothstein (2003:152-153) att tilliten ökar med åldern. Rothstein får medhåll från SOU 2008:106:63 som menar att det inte finns några entydiga skillnader mer än att de unga (16-29 år) är de som har det lägsta förtroendet för de svenska domstolarna.

I artikeln *Institutional trust and subjective well-being across the EU* presenterar Hudson (2006:47) resultat från två tidigare studier där ålder tagits i beaktning. Mishler och Rose undersökte tillit till olika institutioner i Central- och Östeuropa år 2001 och fick fram att tilliten ökar med åldern. Brewer et. al genomförde 2004 en studie gällande tillit till institutioner och andra nationer i USA som visade att tilliten minskar med åldern (ibid.). Vad som går att konstatera utifrån dessa tidigare studiers motsägelsefulla resultat är att ålderns påverkan på tillit är svår att fastställa.

3.2 Utbildning

Flertalet av forskarna före mig konstaterar att utbildning har en signifikant påverkan på såväl mellanmännisklig tillit (Rothstein, 2003) som tillit till institutioner (Hudson, 2006; Brå, 2017; SOU 2008:106). Hudson (2006:48) presenterar en hypotes om att en individs attityd till olika institutioner kan antas bero på kunskapen de har om institutionerna, där mer kunskap innebär mer tillit. Hudson drar slutsatsen att den mest rimliga variabeln att påverka tillit utifrån denna aspekt är utbildning och att en högre utbildning leder till en högre tillit. Detta är en hypotes som han bekräftar, hög utbildning leder till högre tillit (ibid., 2006:56-57). Hudson får medhåll från Rothstein som i sin forskning presenterar utbildning som en av de faktorer som i störst utsträckning påverkar den mellanmänniskliga tilliten positivt (Rothstein, 2003:152-153). Även Brå presenterar statistik som tyder på att förtroendet för rättsväsendet som helhet ökar desto mer välutbildad en individ är (Brå, 2018:186). Därutöver visar regeringens kartläggning att högutbildade har större förtroende för domstolarna än lågutbildade (SOU, 2008:106:63).

3.3 Ekonomi

Rothstein (2003:152-153) menar att god ekonomi har en positiv inverkan på tillit, hans studie visar att de med en högre ekonomisk status har högre tillit. Likaså Hudson lägger vikt vid den ekonomiska situationen i sin studie om tillit till institutioner. Han presenterar resultat som visar att arbetslösa har lägre tillit än andra samt att högre inkomst leder till högre tillit (Hudson, 2006:56-57).

3.4 Internet, media och sociala medier

I Warrens, Sulaimans och Jaafars studie (2014) står användandet av sociala medier och engagemang i samhällsdebatter online i fokus. De presenterar hypotesen; att en högre delaktighet i samhällsdebatter online är positivt relaterat till en hög nivå av tillit (Warren, Sulaiman & Jaafar, 2014:294). Efter deras datainsamling och analys kan de bekräfta denna

hypotes (ibid., 2014:299). Studien visar att delaktighet online och användandet av sociala medier har en signifikant och positiv påverkan på tillit till människor, vilket i sin tur har visat sig höja tilliten till institutioner (ibid., 2014:296). Warren, Sulaiman och Jaafar (2014:299) förespråkar, med bakgrund i sina resultat, att de olika institutionerna i större utsträckning ska tillämpa sociala medier som kommunikationsmedel till medborgarna. I sin konklusion konstaterar de att sociala medier har bidragit med ett nytt sätt att sprida information och kommunicera, på så sätt har sociala medier blivit ett nytt redskap att tillämpa för att bygga tillit till andra människor och institutioner (ibid.).

I regeringens utredning dras slutsatsen att media har en väsentlig påverkan på individens förtroende och att det är genom ett samarbete med media domstolarna kan bygga upp ett större förtroende bland medborgarna (SOU 2008:106:72). Medie- och nyhetssystemets tillväxt de senaste åren har lett fram till att mer eller mindre alla nås av nyhetsflödet dagligen. Media har intagit rollen som den primära källan för människor att finna information för att skapa sig egna åsikter i samhällsfrågor. Denna roll har lett fram till en maktposition rörande kommunikation och därmed kan ett samarbete med media göra att förtroendet för domstolarna stärks (ibid.:212). Via media kan domstolarna öka medborgarnas kunskap om deras verksamhet genom att informera om varför utgången i ett mål blivit som den blivit, om domstolarnas roll och deras funktion i samhället (ibid.:74). Att bruka media på det här viset skulle vara fördelaktigt för domstolarna eftersom individer med hög kunskap om domstolarna har högre förtroende (ibid.). Fortsatt nämner Hudson media som en stark influens på en individs tillit till institutioner, beroende på vad en individ läser i tidningar, hör på radio eller ser på TV kommer dennes tillit påverkas positivt eller negativt (Hudson, 2006:48)

3.5 Kontakt med rättsväsendet

Förtroende för en samhällelig institution skapas genom ett ständigt samspel mellan medborgaren, institutionen och beroende på situation, på så sätt påverkar individens egen erfarenhet av institutionen dennes förtroende (SOU 2008:106:50). Saknas en individuell direkt kontakt baserar människor ofta sina åsikter på indirekt kontakt i form av information från bekanta (ibid.). I utredningen gjord på order från regeringen skickades med hjälp av Statistiska Centralbyrån (SCB) en enkät, bland annat, ut till ett specialurval bestående av medborgare som varit i kontakt med domstol, det vill säga målsägande, tilltalade, kändande, svarande, enskilda parter i förvaltningsmål samt vittnen (ibid.:58-59). Resultatet från enkäterna visar att vad som primärt påverkar förtroendet för domstolen är domstolarnas och domstolspersonalens tillgänglighet för, och bemötande av, parter och bevispersoner, handläggningstider, transparens i beslutsprocessen, utformningen av domar och beslut, samt domares uppträdande (ibid.:61). Utredningen visar att de som har varit i kontakt med

domstolar har lägre förtroende än övriga, vad detta beror på vill regeringens utredare däremot inte dra för stora slutsatser kring. De menar att det inte behöver bero just på den direkta kontakten utan att dessa personer redan innan kontakten med domstolen kan ha haft ett lågt förtroende (ibid.:64).

Hudson (2006:48-49) menar att den direkta kontakten med institutionen är viktig, den personliga erfarenheten har stor inverkan på människors tillit. Hudson nämner exempelvis att skilsmässor påverkar förtroendet för rättssystemet, många anser sig bli behandlade felaktigt och blir missnöjda med vad de får med sig ur skilsmässan och uttrycker därför att deras tillit till rättssystemet minskat (ibid.). Fortsatt säger Hudson att beroende på vilka vi är ökar, eller minskar, risken att komma i kontakt med rättsväsendet samt hur vi behandlas när vi väl kommer i kontakt med det. Hur vi bemöts påverkar vår tillit, vilket bevisar att det i stor utsträckning är den direkta kontakten med de olika institutionerna som påverkar tilliten (ibid., 2006:58-59).

Rothstein (2003:226-227) konstaterar att institutionernas agerande påverkar människors uppfattningar och värderingar. Däremot behöver det inte bero på direkt kontakt utan kontakten kan vara indirekt genom de allmänna föreställningarna som presenteras i samhället, dessa har en avgörande roll för vilka vi väljer att lita på (ibid., 2003:235).

3.6 Kön, nationalitet och bostadsområde

Brå presenterar statistik för året 2017 som visar att förtroendet för rättsväsendet är högre hos kvinnor än hos män (Brå, 2018:184). Likaså Hudsons forskning och regeringens utredning visar att kvinnor generellt har högre tillit än män (Hudson, 2006:56-57; SOU 2008:106:63). Däremot kan Warren, Sulaiman och Jaafar (2014:296) inte presentera ett resultat som bevisar en signifikant skillnad i tillit till andra människor och institutioner mellan könen. Däremot menar de att en individs nationalitet påverkar förtroendet. Människor från Malaysia visar sig ha en signifikant högre tillit, framför allt institutioner, jämfört med respondenter från andra länder (ibid., 2014:296). I SOU 2008:106:63 konstateras det att invånare med svensk bakgrund har större förtroende än de som är av annat ursprung. Regeringens utredning konstaterar också att individer som bor i storstäder har större förtroende för domstolar än de som bor i byar och på landsbygden (SOU 2008:106:63). Ett resultat som står i strid med Hudsons, vilket visar att människor som bor i småstäder eller byar har högre tillit till institutioner än de som bor i storstäder (Hudson., 2006:56-57).

4 Data och metod

4.1 Data

Min data består av sekundärdata i form av offentligt statistik från European Social Survey (ESS) omgång åtta. ESS är en tvärnationell undersökning som genomförs vartannat år (ESS, 2017a:5). Den senaste undersökningen. Omgång åtta, genomfördes i 23 länder, däribland Sverige. Samma frågor ställs till samtliga respondenter oberoende på land, däremot anpassas frågorna till de olika ländernas situation gällande exempelvis utbildningssystem och politik (ibid.). ESS är en undersökning som mäter människors attityder, övertygelser samt beteenden och som bland annat berör social- och institutionell tillit (ESS, 2018). Målet med undersökningarna är bland annat att kartlägga och tolka förändringar samt stabilitet i Europas sociala strukturer, förhållanden och attityder (ibid.).

Anledningen till att jag valde att tillämpa sekundärdata istället för att samla in egen statistik var på grund av de enorma resurser i form av såväl tid som pengar som krävs för att en gedigen datainsamling (Bryman, 2008:301-303), resurser jag inte haft tillgång till. Att tillämpa offentlig statistik leder också till att mer tid kan spenderas på analys istället för datainsamling, dessutom är risken att respondenterna påverkats av forskarens personliga åsikter och syfte mindre, vilket är fördelaktigt för att få så trovärdiga resultat som möjligt (ibid., 2008:305-306).

Eftersom undersökningen görs i flera länder och har gjorts sju gånger tidigare skulle en komparativ studie med jämförelser med andra europeiska länder eller över tid kunna genomföras. På grund av tidsbegränsningen samt mitt intresse av att undersöka hur tilliten till det svenska rättsväsendet ser ut idag fann jag det dock inte relevant att tillämpa data från något annat land eller tidigare omgång.

4.2 Urval och Bortfall

Omgång åtta genomfördes i Sverige under ledning av IPSOS i samarbete med Umeå Universitet (ESS, 2017a:128-129). Datainsamlingen skedde mellan den 26 augusti 2016 och den 10 februari 2017 och byggde på ett stratifierat urval (ibid.). Ett stratifierat urval innebär att samtliga medlemmar, i förhållande till sin andel av populationen, har samma möjlighet att bli utvald (Denscombe, 2009:33). Ett stratifierat urval är således ett slumpmässigt urval fast med vissa ramar där urvalet görs slumpmässigt inom dessa ramar. En fördel med detta är att forskaren får en viss kontroll över urvalet, forskaren kan garantera att viktiga respondenter inkluderas samt att dessa står i proportion till deras förekomst i den verkliga populationen, vilket i sin tur underlättar generaliseringen av resultatet (ibid.).

I omgång åtta valdes 3750 personer från olika delar av Sverige ut (ESS, 2017a:128-129) samtliga äldre än 15 år och bosatta i privata hushåll. Alla har samma chans

att delta i enkäten oavsett nationalitet, medborgarskap och språkkunnighet (ibid. 2017a:5). Av de tillfrågade valde 1551 att ställa upp som respondenter, vilket motsvarar ett externt bortfall på 56,99 procent, en siffra som ligger långt ifrån ESS mål om ett externt bortfall på maximalt 30 procent. Det största bortfallet bestod av personer som inte ville delta men även att personen inte kunde delta och språkbarriärer bidrog till bortfallet (ibid., 2017a:133). Gällande det interna bortfallet skiljer det sig mellan de olika variablerna. Det interna bortfallet är inte speciellt stort hos någon variabel förutom Ekonomisk status som sticker ut, det interna bortfallet uppgår här till 7 procent. Vad det beror på är svårt att säga, för mig logiska förklaringar är att frågan ansetts känslig eller att respondenterna haft svårt att uppge vilken kategori de tillhör och därför svarat "Vet ej".

4.3 Forskningsetiska överväganden

Inom samhällsvetenskapen finns framför allt fyra viktiga etiska aspekter att ha i åtanke vid forskning, dessa är informationskravet, deltagarnas frivillighet, anonymitet och konfidentialitet (Bryman, 2008:131). Eftersom jag tillämpat sekundärdata insamlad av IPSOS och Umeås Universitet har jag inte kontroll över hur de etiska aspekterna övervägts i datainsamlingen. Av det som redovisas går det däremot att konstatera att de etiska aspekterna uppfylls. Ett brev skickades ut till samtliga utvalda samt till målsman till de utvalda under 18 år (Källström & Hjerm, 2016). I brevet gavs information om syftet med undersökningen, vad enkäten berör, frivilligheten att delta, att alla respondenter är anonyma samt att all data behandlas konfidentiellt (ibid.). Det finns en risk att inte alla nåtts av informationsbrevet eftersom brev, av olika anledningar, kan komma fel. Eftersom tre brev skickades ut till varje respondent (ibid.), om denne inte svarat efter de två första breven, känner jag mig ändå trygg med att samtliga fått ta del av informationen.

4.4 Analysstrategi

Denna studie bygger på en deduktiv metod, vilket innebär att forskaren går från teori till resultat (Bryman, 2008:28), detta görs genom att studerar tidigare forskning och teori för att sedan konstruerar egna hypoteser (ibid., 2008:26). Med hjälp av tidigare forskare och deras forskning har jag utformat hypoteser. Efter analys av min insamlade data har dessa hypoteser, i enlighet med deduktiv metod, förkastats eller bekräftats (ibid.).

Vid analysen utgick jag från Aneshensels (2002) analysstrategi gällande fokala samband. Det fokala sambandet utgör relationen mellan de två variabler som studiens huvudsakligen är intresserad av att analysera (Aneshensel, 2002:70), i denna studie sambandet mellan Tillit till det svenska rättsväsendet och Generationer. För att belysa sambandet mellan dessa variabler måste så kallade tredje variabler inkluderas. Dessa tredje variabler har som uppgift att kasta ljus över det fokala sambandet och på så sätt kunna bidra

med att säkerställa att sambandet inte beror på slumpen (ibid.). Det finns två former av tredje variabler, de exkluderande variablerna som antingen kan associeras med den fokala oberoende eller beroende variabeln (ibid., 2002:79-80). I denna studie utgörs de exkluderande variablerna av Kön, Nationalitet och Bostadsområde eftersom det är faktorer som tillämpats i majoriteten av tidigare studier samt på grund av att det är variabler som inte associerar med variabeln Generationer men med Tillit till det svenska rättsväsendet. Den andra formen av tredje variabler är möjliga mekanismer, dessa är så kallade mellanliggande variabler som bidrar med förklaringar till hur det fokala sambandet ser ut (ibid., 81-84). I denna studie tillämpas Ekonomisk status, Utbildningsnivå, Socialt kapital, Internetanvändning, Deltagit i samhällsfrågor på sociala medier och Kontakt med rättsväsendet som möjliga mekanismer. Det är fördelaktigt att inkludera flera tredje variabler eftersom fler bidrar med olika aspekter som kan förklara det fokala sambandet (ibid., 2002:79). Jag hade önskat inkludera fler möjliga mekanismer men ESS databas begränsade mig på så sätt att det inte fanns frågeställningar gällande dessa i den enkät som låg till grund för ESS redovisade data.

När jag valt ut mina variabler påbörjade jag en omkodning², detta är ofta nödvändigt för att kunna genomföra analysen och presentera materialet på ett så tillfredsställande sätt som möjligt (Barmark & Djurfeldt, 2015:103). En omkodning görs för att minska mängden information (ibid.), jag har exempelvis valt att exkludera svarsalternativen "Vet ej" och "Vägrar" eftersom de inte bidrar med något till analysen.

Den statistiska analysen inleds sedan med en univariat analys av samtliga variabler för att ge en bild av hur respondenterna besvarat frågorna samt för att kontrollera det interna bortfallet. Denna analys presenteras i en frekvenstabell. Att presentera en frekvenstabell ses som det första steget innan analysen av sambandet uppsatsens frågeställning berör kan påbörjas (Barmark & Djurfeldt, 2015:115). Gällande variabeln Tillit till det svenska rättsväsendet, som är studiens enda kvantitativa variabel, inkluderades även medelvärdet och standardavvikelsen i frekvenstabellen. Att medelvärdet presenteras beror på att det är det vanligaste centralmåttet för kvantitativa variabler (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2003:59).

Den univariata analysen följs upp av linjära regressionsanalyser med Tillit till det svenska rättsväsendet som beroende variabel på såväl bivariat (två variabler) som multivariat (tre variabler eller fler) nivå (Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen, 2003:43). Den linjära regressionsanalysen har genomförts efter konstruktion av dummyvariabler, eftersom samtliga oberoende variabler är kvalitativa behövdes binära variabler med värdena 0 och 1 konstrueras (Djurfeldt & Barmark, 2009:110). Antalet dummyvariabler som konstruerats

² Läs mer om studiens variabler och hur de kodats om i avsnitt 4.6.

beror på antalet svars-kategorier varje variabel har, det är alltid en mindre dummyvariabel som skapas jämfört med antalet svars-kategorier (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2003:339). Den kategori som utelämnas motsvarar referens-kategorin och det är gentemot denna övriga kategorier jämförs (ibid.).

Den linjära regressionsanalysen visar en beta-koefficient (B), vid användandet av dummyvariabler berättar denna om värdet på y ökar eller minskar för de variabler som är kodade som 1 jämfört med referens-kategorin (Djurfeldt & Barmark, 2009:110). Även R^2 presenteras, detta värde berättar hur mycket av variationen i den beroende variabeln som kan förklaras. R^2 går mellan 0 och 1, ju närmare 1 desto mer kan förklaras (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2003:168). Fortsatt presenteras signifikansen, vilken berättar hur stor sannolikhet det är att sambandet mellan den beroende variabeln och de oberoende variablerna uppstår om vi gör ett stickprov i populationen (Barmark & Djurfeldt, 2015:141). Signifikansen går från 0-1 och ett värde nära 0 innebär hög signifikans (ibid.). För att på goda grunder kunna säga att resultaten inte beror på slumpen ska signifikansen inte överskrida 0,05 (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2003:207).

Därutöver har jag valt att inkludera Variance inflation factor (VIF), det visar om det finns något multikollineärt samband mellan två olika oberoende variabler (x), om detta finns blir det svårare att konstatera statistisk relevans eftersom standardavvikelsen för beta-koefficienten blir större (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2003:389). Vissa författare menar att om värdet på VIF överskrider 2,5 bör det ses som kritiskt eftersom det ger tecken på att kollinearitet existerar, rekommendationerna för när värdet kan ställa till problem varierar dock kraftigt (Djurfeldt & Barmark, 2009:114).

För samtliga bivariata och multivariata analyser har viktning, i form av variabeln Design Weight, tillämpats. Viktning rekommenderas av ESS eftersom det leder till de mest korrekta analyserna (ESS, 2014:1). Viktning innebär att de som är över- eller underrepresenterade bland respondenterna kompenseras i efterhand så att stickprovet ska visa en så rättvis bild av populationen som möjligt (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2010:124).

4.5 Validering av data

Vid forskning är det viktigt att det går att validera data (Denscombe, 2009:362), det finns flera steg i valideringsprocessen, bland annat måste kontroll av data göras. Med det menas att forskaren ska säkerställa att det inte finns några fel på grund av misstag vid inmatningen (ibid.). Eftersom jag har valt att tillämpa statistik från ESS har jag ingen kontroll över hur inmatningen sett ut, men jag övertygad om att datainmatningen skett på ett tillfredsställande sätt. Gällande omkodning av data har jag vidtagit noggranna åtgärder för att denna ska vara så korrekt som möjligt.

Fortsatt är huvudsyftet med reliabilitet att forskare kan replikera studien och komma fram till likartade slutsatser (Bryman, 2008:160). Jag har upprepat mina statistiska analyser och nått samma resultat och känner mig därmed säker på att detta steg uppfylls. Därutöver ska fynden forskaren gör gå att generalisera (Denscombe, 2009:363), eftersom ESS data representerar ett slumpmässigt urval och eftersom jag har tillämpat viktning vid mina mätningar ökar chanserna för att mina resultat ska vara generaliserbara. Viktigt att ha i åtanke är risken för manipulation av data (ibid., 2009:365). Med det menas att de kategoriseringar av variabler jag gjort kan ha bidragit till resultat som nödvändigtvis inte uppstått om kategoriseringarna gjorts efter andra indelningar eller om de tillämpade variablerna inte kodats om överhuvudtaget.

Gällande validitet, om mätningarna mäter vad de ämnar mäta (Bryman, 2008:163), är jag medveten om att jag blivit begränsad av de variabler som funnits tillgängliga i ESS. Vissa frågor i enkäten har inte fullt ut berört det jag önskar mäta men trots det inkluderats i analysen, en egenutformad enkät hade utifrån denna aspekt varit önskvärd men fördelarna med sekundärdata gjorde att detta alternativ uteslöts. Hänsyn till att dessa variabler inte är hundra procentiga har tagits vid analysen. Därutöver har begreppet tillit inte beskrivs för respondenterna i enkäten, vilket innebär att respondenter kan ha olika uppfattning om tillit. För att stärka validiteten hade det varit önskvärt att ESS tagit fram en definition av begreppet tillit, eftersom det bidragit till att samtliga respondenter behandlat begreppet på samma sätt.

4.6 Variabler

I detta avsnitt beskrivs hur samtliga variabler som tillämpas i den statistiska analysen konstruerats och kodats om.

4.6.1 Tillit till det svenska rättsväsendet

Denna variabel konstruerade jag genom att göra ett Index utav två redan existerande variabler. Bland de frågor som ställdes till respondenterna i ESS undersökning fanns redan en fråga om tillit till rättsväsendet, därutöver fanns en fråga rörande tillit till polis, respondenterna fick vid båda frågorna uppge sin tillit på en skala från 0-10 (ESS, 2017b:5-6). Eftersom rättsväsendet enligt definitionen inkluderar polis (Justitiedepartementet, 2015:5) valde jag att konstruera en ny variabel med namnet Tillit till det svenska rättsväsendet av dessa två variabler. Genom att kontrollera Cronbach's Alpha, ett mått som berättar hur väl flera variabler samvarierar (Barmark & Djurfeldt, 2015:109-110), kunde jag säkerställa att de två variabler jag valt ut mätte samma sak. Cronbach's Alpha visade 0,728 vilket överskrider rekommendationerna för lämplighet att slå ihop variabler, och därefter konstruerades mitt Index. Ett Index ska i vanliga fall utgöras av minst tre variabler (ibid.), men eftersom det inte fanns fler variabler relevanta

att inkludera i min beroende variabel valde jag att konstruera ett Index bestående av enbart två variabler som sträcker sig på en skala mellan 0-20.

Att den beroende variabeln på skalnivå 0-20 analyserats med linjär regressionsanalys går att ifrågasätta eftersom variabeln inte är på kvot eller intervallnivå, vilket ses som ett grundkrav för linjär regressionsanalys (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2010:44). Att behandla variabeln som kvantitativ, gjordes med motiveringen att variabeln är möjlig att rangordna och för att det går att argumentera att den är mer ekvidistant, vilket betyder att avståndet mellan skalans alla steg är lika stort, än en nominal variabel eftersom den består av två hopslagna variabler (ibid., 2010:43).

4.6.2 Generationer

Samtliga respondenter fick ange året de föddes när de blev intervjuade (ESS, 2017b:51), respondenterna var födda mellan 1911 och 2002. Eftersom studiens frågeställning rör skillnad i tillit hos generationer kodades denna variabel om och delades in i fem kategorier. Indelningen som tillämpades är den som nämnts tidigare; Den tysta generationen (1911-1942). Generation babyboomers (1943-1960). Generation X (1961-1981). Generation Y (1982-1994) och generation Z (1995-2002). Variabeln kodades sedan om till fyra dummyvariabler där Den tysta generationen utgör referenskategori.

4.6.3 Kön

Respondenterna fick uppge sitt kön i form av man eller kvinna (ESS, 2017b:51). Variabeln har kodats om till en dummyvariabel där man utgör referenskategori.

4.3.4 Nationalitet

Den fråga som i denna studie representerar nationalitet är om respondenten är svensk medborgare eller inte (ESS, 2017b:22), variabeln kodades om till en dummyvariabel där svensk medborgare utgör referenskategori.

4.6.5 Bostadsområde

Respondenterna fick själva uppskatta i vilket typ av bostadsområde de bor (ESS, 2017b:62). De fem svarsalternativen som fanns var; En storstad, En förort eller utkanten av en storstad, En liten eller mellanstor stad, En by och En gård eller ett hus på landet. Variabeln kodades om till fyra dummyvariabler där En gård eller ett hus på landet utgör referenskategori.

4.6.6 Ekonomisk status

Varje respondent fick i uppgift att uppskatta den totala nettoinkomsten i hushållet, alltså inkomsten efter skatt (ESS, 2017b:73). Det fanns tio olika kategorier att välja mellan som sträckte sig från noll kronor och uppåt (ESS, 2016b:68). För att få en variabel lättare att hantera valde jag att skapa tre kategorier som representerar ekonomisk status; Låg 0-19999

kronor, Mellan 20000-35999 kronor och Hög 36000 kronor eller mer. Utav denna variabel konstruerades sedan två dummyvariabler där Låg utgör referenskategori.

4.6.7 Socialt kapital

Det sociala kapitalet mäts med hjälp av frågan *Hur många personer, om några, finns det som du kan diskutera privata och personliga frågor med?* Svartalternativen som ges är; Ingen, 1, 2, 3, 4-6, 7-9 och 10 eller fler (ESS, 2017b:18). Jag valde att skapa de tre kategorierna Litet, Ingen-2, Mellan, 3-6, och Stort 7 eller fler. Två dummyvariabler skapades sedan där Litet utgör referenskategori. Värt att notera gällande denna variabel är att den inte har kapaciteten att fullt ut mäta en individs sociala kapital. Variabeln säger inget om hur väl respondenten faktiskt kan lita på de individer han eller hon menar ingår i det sociala nätverket.

4.6.8 Utbildningsnivå

Utbildningsnivån kunde kartläggas genom att respondenterna fick ange hur många år av studier de avslutat (ESS, 2017b:63). Jag gjorde sedan en indelning i tre olika kategorier; Låg, Mellan och Hög. Kategorin Låg motsvarar de som gått i grundskolan, alltså 0-10 år. Mellan motsvarar gymnasieutbildning, 11-13 år. Hög motsvarar 14 år eller mer eftersom det innebär eftergymnasial utbildning. Att dela in utbildningsnivåerna efter dessa tidsintervall har tidigare gjorts av Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen (2003:339) och kändes därför relevant.

4.6.9 Internetanvändning

Respondenterna fick med hjälp av svartalternativen; Aldrig, Bara ibland, Några gånger i veckan, Nästan varje dag och Varje dag uppge hur ofta de använder internet antingen privat eller under arbetstid (ESS, 2017b:1). Jag valde att koda om variabeln och skapa tre kategorier av svartalternativen; Aldrig, Ibland och Ofta. Variabeln kodades sedan om till två dummyvariabler där Aldrig står för referenskategori.

Vid analys av denna variabel är det viktigt att ha i åtanke att det inte framgår vad respondenterna har brukat internet till, det går alltså inte att dra slutsatser kring att en viss webbsida eller plattform påverkar tilliten mer eller mindre. Det går heller inte att utläsa i vilket syfte respondenterna tillämpat internet, för privatbruk eller för sitt arbete.

4.6.10 Deltagit i samhällsfrågor på sociala medier

Respondenterna fick med hjälp av svartalternativen; Ja, Nej, Vet ej och Väger besvara frågan *Har du under de senaste 12 månaderna publicerat eller delat något om politik på nätet, till exempel i bloggar, via e-post eller i sociala medier som Facebook eller Twitter?* (ESS, 2017b:9). Jag kodade om variabeln som fick namnet "Deltagit i samhällsfrågor på sociala medier" med svartalternativen Ja och Nej. Variabeln kodades sedan om till en dummyvariabel där Ja motsvarar referenskategori.

Gällande denna variabel är medvetenheten kring att respondenterna inte uppger vad för typ av politiska frågor de har varit delaktiga i och inte heller på vilka plattformar viktig.

4.6.11 Kontakt med rättsväsendet

I data som presenteras i ESS finns en fråga gällande kontakt med rättsväsendet: *Har du, eller någon i ditt hushåll, blivit utsatt för inbrott eller överfall under de senaste 5 åren?* Där svarsalternativen som gavs var Ja, Nej, Vet ej och Vägrar (ESS, 2017b:18). I frågan framgår inte vilken del av rättsväsendet respondenten eller någon i dennes närhet varit i kontakt med, eller om de faktiskt varit i kontakt med rättsväsendet. Frågan är också smal gällande det faktum att den enbart berör kontakt med rättsväsendet till följd av att en individ blivit utsatt för brott och inte nämner några andra anledningar såsom förövare, vittne, skilsmässa, vårdnadstvist etcetera, vilket hade varit önskvärt. På grund av att detta är den enda variabel där direkt och indirekt kontakt med rättsväsendet på något sätt representeras, och med tanke på att kontakten med rättsväsendet är en framstående faktor i den tidigare forskningen, valde jag ändå att inkludera variabeln i denna studie. Variabeln har kodats om till en dummyvariabel där Ja utgör referenskategori.

5 Förväntade resultat

Tidigare forskning presenterar resultat som står i konflikt med varandra gällande ålder och tillit. Brå (2018:180) och Warren, Sulaiman och Jaafar (2014:296) säger att yngre har en högre tillit än äldre. Enligt Rothstein (2003:152-153) ökar tilliten med åldern och SOU 2008:106:63 menar att det inte finns några tydliga skillnader mellan åldrar mer än att de yngsta har lägst förtroende. Hudson (2006:47) presenterar två tidigare studier där den utförd i Central- och Östeuropa visar att tilliten ökar med åldern medan den i USA visar att tilliten minskar med åldern. Vad dessa skillnader i resultat beror på kan vara att de har utförts i olika delar av världen och vid olika tidpunkter, dessutom har de olika studierna tillämpat olika data vilket kan påverka resultatet. På grund av dessa motsägelsefulla resultat har jag inte utgått från den tidigare forskningen rörande just ålder när jag format min hypotes om vilken generation som har de högst tillit. Istället har jag grundat min hypotes i andra faktorer som den tidigare forskningen presenterat.

Min hypotes är att generation X (1961-1981) är den generation med högst tillit. Denna hypotes grundar sig i den tidigare forskning som finns om utbildning, ekonomi, media, direkt och indirekt kontakt med samhället samt den forskning som finns om generationer och socialt kapital.

Hög utbildning och kunskap om rättsväsendet har tidigare forskning visat leder till hög tillit (Brå, 2018:186; Hudson, 2006:56-57; Rothstein, 2003:152-152; SOU 2008:106:63). Kunskap om rättsväsendet får Sveriges medborgare i stor grad från nyhetsmedia samt sociala medier (Hudson, 2006:48; SOU 2008:106:74). Med bakgrund i att utbildning inte var lika viktigt för generationerna före generation X och generationerna efter inte, i lika stor utsträckning, hunnit studera lika länge som generation X finner jag stöd för min hypotes.

Det sociala kapitalet och den ekonomiska situationen påverkar en individs tillit (Hudson, 2006:56-57; Rothstein, 2003:152-153). Ett större socialt nätverk och en bättre ekonomi har visat sig innebära en högre tillit. Med tanke på att generation X är den generation som sätter arbetslivet före privatlivet (Jonkman, 2011:57-67) går det att anta att det skulle vara dessa som besitter den bästa ekonomin. Eftersom de levt längre än individer från generation Y och Z har de jämfört med dessa bättre förutsättningar för ett stort socialt nätverk. Generation X har spenderat större del av sina liv omringade av teknik än de äldre generationerna. Dessutom har de egna barn från de yngre generationerna, vilket har lett till att de tvingats lära sig om sociala medier. Därmed kan de upprätthålla ett större socialt nätverk än den tysta generationen samt generation babyboomers.

Gällande direkt och indirekt kontakt med rättsväsendet har den tidigare forskningen visat att den har en påverkan på individens tillit till rättsväsendet (Hudson, 2006:58-59; Rothstein, 2003:235; SOU, 2008:106:64; Sztompka, 1999:61). Rörande direkt kontakt med rättsväsendet visar forskning att en person som upplever sig dåligt behandlad av rättsväsendet har lägre tillit än de som haft en positiv upplevelse av rättsväsendet (Hudson, 2006:58-59; Rothstein, 2003:235; SOU, 2008:106:64). Jag vill tro att det i största utsträckning är de som blivit anklagade och framför allt dömda, som haft en dålig upplevelse av rättsväsendet och således har en lägre tillit. Statistik från Kriminalvården (2017:42) visar att år 2016 var de flesta som satt i fängelse mellan 20 och 34 år gamla, alltså tillhör majoriteten generation Y, och en liten del generation Z. Jag menar att denna statistik talar för en högre tillit hos de äldre generationerna. Låg tillit till rättsväsendet behöver dock inte bero på att en individ varit i kontakt med de olika aktörerna inom rättsväsendet till följd av en brottslig handling. Vid exempelvis en skilsmässa är rättsväsendet inblandat och tidigare forskning har visat att de som gått igenom en skilsmässa har lägre tillit till rättsväsendet än andra (Hudson, 2006:48-49). Statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) visar att skilsmässor blivit vanligare under 2000-talet jämfört med årtiondena före (SCB, 2015). Statistiken visar att de flesta som skiljde sig 2014 var mellan 30 och 50 år (ibid.), alltså födda 1964-1984 och därmed i största

utsträckning tillhörande generation X. Kriminalvårdens och SBC statistik talar emot min hypotes men efter övervägningar står jag ändå fast vid att generation X har högst tillit.

När det kommer till kön samt nationalitet väljer jag att gå i linje med den tidigare forskningens resultat som indikerar att kvinnor har högre tillit till rättsväsendet än män (Brå, 2018:184; Hudson, 2006:56-57; SOU 2008:106:63) samt att individer med medborgarskap i det land var forskningen görs har högre tillit än övriga (SOU 2008:106:63; Warren, Sulaiman & Jaafar, 2014:296). När det kommer till var en individ bor uppvisar den tidigare forskningen olika resultat. Utifrån den tidigare forskningen samt min egen uppfattning är min hypotes att de som bor i större städer oftare har högre utbildning och därmed större insikt i rättsväsendets arbete och funktion, vilket gör att de har högre tillit till rättsväsendet än de som bor på landsbygden.

6 Resultat

I detta avsnitt presenteras resultaten från de univariata, bivariata och multivariata analyserna.

6.1 Univariat analys

I frekvenstabellen nedan redovisas samtliga variabler i studien, detta görs för att få en bild över hur respondenterna är fördelade samt för att se hur de har besvarat de olika frågorna. Det går bland annat att utläsa att medelvärdet för tilliten till det svenska rättsväsendet är 12,92, om det bör anses högt eller lågt på en skala från 0-20 låter jag vara osagt.

Fortsatt går det att se att de flesta av respondenterna, om än marginellt, tillhör generation X, fördelningen mellan kön skiljer enbart med 0,3 procentenheter, detta kan bero på att det helt enkelt finns fler kvinnor än män i Sverige. Gällande nationalitet har fler svenska medborgare än icke svenska medborgare besvarat enkäten, det beror med största sannolikhet på att enkäten är utförd i Sverige där de flesta har svenskt medborgarskap. De flesta bor i en liten eller mellanstor stad, har hög ekonomisk status, ett mellanstort socialt kapital, hög utbildning och använder internet ofta. Majoriteten av respondenterna har inte deltagit i samhällsfrågor online eller varit i kontakt med rättsväsendet.

Tabell 1. Frekvenstabell över studiens variabler.

Variabler	Andel i procent	Medelvärde (Std inom parantes)
Tillit till det svenska rättsväsendet		12,92 (3,945)
Generationer		
Den tysta generationen	12,9	
Generation babyboomer	31,9	
Generation X	32,4	
Generation Y	16,8	
Generation Z	6,8	
Kön		
Man	49,8	
Kvinna	50,1	
Nationalitet		
Svensk medborgare	96,6	
Inte svensk medborgare	3,2	
Bostadsort		
En storstad	13,4	
En förort eller utkanten av en storstad	19,2	
En liten eller mellanstor stad	38,9	
En by	17,2	
En gård eller ett hur på landet	10,8	
Ekonomisk status		
Låg	20,8	
Mellan	31,8	
Hög	40,4	
Socialt kapital		
Litet	16,6	
Mellan	62,7	
Stort	20,1	
Utbildningsnivå		
Låg	20,1	
Mellan	36,3	
Hög	43,6	
Internetanvändning		
Aldrig	8,2	
Ibland	5,6	
Ofta	86,1	
Deltagit i samhällsfrågor på sociala medier		
Ja	28,0	
Nej	71,3	
Kontakt med rättsväsendet		
Ja	23,6	
Nej	76,0	
N	1442-1551	

6.2 Bivariat analys

I tabellen nedan presenteras resultatet från den bivariata analysen där Tillit till det svenska rättsväsendet utgjort den beroende variabeln. Huruvida mina förväntade resultat infrias går inte att säkert säga förrän efter den multivariata analysen. Efter enbart den bivariata analysen går det dock att utläsa att min hypotes om att generation X har den högsta tilliten bekräftas. Även min hypotes om att de som bor i storstäder har högre tillit än övriga går att konstatera. Att kvinnor skulle ha högre tillit än män visar denna bivariata analys men eftersom signifikansen är så låg att det inte går att utesluta slumpen går denna hypotes varken att

bekräfta eller förkasta. Att svenska medborgare skulle ha mer tillit än de som inte är svenska medborgare motbevisas i denna analys.

Den bivariata analysen visar att hög ekonomisk status samt att använda internet ökar tilliten. Den variabel som enskilt kan förklara mest av variationen i tillit är utbildningsnivå. Det går att se att variablerna Kön, Deltagit i samhällsfrågor på sociala medier och Kontakt med rättsväsendet, varken är signifikanta eller kan förklara något av sambandet till variabeln Tillit till det svenska rättsväsendet. Svarskategorierna att bo i en by, att ha mellan ekonomisk status eller använda internet ibland är inte heller signifikanta.

Tabell 2. Bivariat regressionsanalys med Tillit till det svenska rättsväsendet som beroende variabel.

Variabler	B	R ²	Signifikans
Generationer		0,015	
Den tysta generationen (ref)	11,849 ³		
Generation Babyboomers	0,909		0,006
Generation X	1,545		0,000
Generation Y	1,184		0,002
Generation Z	1,446		0,003
Kön		0,000	
Man (ref)	12,899 ³		
Kvinna	0,064		0,754
Nationalitet		0,006	
Svensk medborgare (ref)	12,876 ³		
Inte svensk medborgare	1,835		0,002
Bostadsområde		0,015	
En gård eller ett hus på landet (ref)	11,921 ³		
En storstad	1,743		0,000
En förort eller i utkanten av en storstad	1,316		0,001
En liten eller mellanstor stad	1,023		0,003
En by	0,626		0,109
Ekonomisk status		0,020	
Låg (ref)	12,266 ³		
Mellan	0,348		0,214
Hög	1,289		0,000
Socialt kapital		0,006	
Litet (ref)	12,328 ³		
Mellan	0,652		0,020
Stort	0,993		0,003
Utbildningsnivå		0,033	
Låg (ref)	11,713 ³		
Mellan	1,032		0,000
Hög	1,912		0,000
Internetanvändning		0,009	
Aldrig (ref)	11,925 ³		
Ibland	0,158		0,777
Ofta	1,146		0,002
Deltagit i samhällsfrågor på sociala medier		0,000	
Ja (ref)	12,936 ³		
Nej	- 0,018		0,937
Kontakt med rättsväsendet		0,001	
Ja (ref)	12,715 ³		0,000
Nej	0,280		0,238

³ Dessa siffror utgör konstanten för referenskategorierna och inte beta-koefficienten.

6.3 Multivariat analys

Tabellen nedan visar fortsatt att mina hypoteser gällande att de som tillhör generation X och de som bor i en storstad har mer tillit till rättsväsendet än övriga. Att svenska medborgare skulle ha lägre tillit än de som inte är svenska medborgare är förkastas fortfarande. I analysen utgjorde Tillit till det svenska rättsväsendet och Generationer den fokala beroende respektive oberoende variabeln. Nationalitet och Bostadsområde utgjorde de exkluderande oberoende variablerna. Trots att Kön inte visade någon signifikans vid den bivariata analysen inkluderas Kön till en början i den multivariata analysen, detta eftersom variabler kan bli signifikanta i relation med andra. Kön visade dock fortsatt låg signifikans och blev utesluten ur analysen. Därmed går det inte att dra några slutsatser om mitt förväntade resultat att kvinnor skulle ha högre tillit till rättsväsendet än män.

Denna första multivariata analysen kan förklara 3,6 procent av skillnaderna (R^2) i Tillit till det svenska rättsväsendet. Gällande VIF visar enbart dummyvariabeln en liten eller mellanstor stad ett högre värde än vad en del författare skulle mena är kritiskt. Eftersom denna variabel kommer från en variabel med flera dummyvariabler menar jag att risken är stor att denna är multikollineära med dessa och därför finner jag inte det nödvändigt att utesluta den från fortsatta analyser.

Tabell 3. Multivariat regressionsanalys med Tillit till det svenska rättsväsendet som beroende variabel och Generationer samt de exkluderande variablerna som oberoende.

Variabel	B	Signifikans	VIF
Ref (Den tysta generationen, svensk medborgare, bor i en gård eller ett hus på landet)	10,743 ⁴		
Generationer			
Generation babyboomers	0,941	0,005	2,402
Generation X	1,511	0,000	2,405
Generation Y	0,939	0,013	1,940
Generation Z	1,364	0,005	1,403
Nationalitet			
Inte svensk medborgare	1,861	0,002	1,017
Bostadsområde			
En storstad	1,755	0,000	1,982
En förort eller utkanten av en storstad	1,376	0,000	2,264
En liten eller mellanstor stad	1,153	0,001	2,845
En by	0,754	0,052	2,153
R²	0,036		
N	1505		

I tabellen fyra går det att utläsa att det inte längre är generation X som har mest tillit till det svenska rättsväsendet, istället är det generation Z som har betydligt högre tillit än övriga generationer. Därmed går det att konstatera att efter inkluderingen av de möjliga

⁴ Denna siffra utgör konstanten för referenskategorierna och inte beta-koefficienten.

mekanismerna är min hypotes om att generation X skulle ha högst tillit felaktig. Beta-koefficienten har gått från 1,511 till 0,987 för generation X, vilket berättar att en tredje del av sambandet mellan Tillit till det svenska rättsväsendet och generation X försvinner när de möjliga mekanismerna inkluderas. Beta-koefficienten för generation Z däremot går från 1,364 till 1,736, vilket betyder att de möjliga mekanismerna stärker sambandet mellan generation Z och Tillit till det svenska rättsväsendet.

Tabell 4. Multivariat regressionsanalys med Tillit till det svenska rättsväsendet som beroende variabel. Generationer samt de exkluderande variablerna och möjliga mekanismer som oberoende.

Variabel	B	Signifikans	VIF
Ref (Den tysta generationen, svensk medborgare, en gård eller ett hus på landet, låg eller mellan ekonomisk status, lågt socialt kapital, låg utbildningsnivå, aldrig använder internet, deltagit i samhällsfrågor på sociala medier och varit i kontakt med rättsväsendet)	9,326 ⁵		
Generationer			
Generation babyboomers	0,757	0,060	3,485
Generation X	0,987	0,022	4,092
Generation Y	0,691	0,135	2,897
Generation Z	1,736	0,004	1,682
Nationalitet			
Inte svensk medborgare	1,980	0,001	1,022
Bostadsområde			
En storstad	1,538	0,000	2,119
En förort eller i utkanten av en storstad	1,164	0,003	2,347
En liten eller mellanstor stad	1,079	0,002	2,927
En by	0,654	0,098	2,202
Ekonomisk status			
Hög	0,597	0,008	1,217
Socialt kapital			
Mellan	0,242	0,397	1,857
Stort	0,367	0,293	1,917
Utbildningsnivå			
Mellan	0,874	0,006	2,293
Hög	1,649	0,000	2,624
Internetanvändning			
Ibland	- 0,868	0,148	1,833
Ofta	- 0,520	0,295	2,687
Deltagit i samhällsfrågor på sociala medier			
Nej	0,519	0,027	1,116
Kontakt med rättsväsendet			
Nej	0,538	0,026	1,037
R²	0,075		
N	1402		

Fortsatt går det att utläsa att de som bor i en storstad har högst tillit, även om tilliten inte skiljer sig avsevärt jämfört med de som bor i en förort eller i utkanten av en storstad eller i en liten eller mellanstor stad. Däremot är det tydligt att de som bor i en gård eller ett hus på landet har lägre tillit än övriga. Hypotesen om att svenska medborgare har högre tillit än de som inte har svenskt medborgarskap förkastas fortsatt.

⁵ Denna siffra utgör konstanten för referenskategorierna och inte beta-koefficienten.

Av samtliga variabler är det enbart Socialt kapital och Internetanvändning som inte når upp till min önskade signifikansnivå 0,05, inte heller svarskategorierna en by, generation babyboomers eller generation Y är signifikanta. Ett intressant resultat, trots att variabeln inte är signifikant, är att variabeln Internetanvändning har gått från att öka tilliten vid användandet av internet (se Tabell 2) till att minska tilliten (se Tabell 4). När denna variabel sattes i relation till övriga visar resultatet att en individ som använder internet ibland eller ofta har en lägre tillit till det svenska rättsväsendet än de som aldrig använder internet.

Huruvida en individ Deltagit i samhällsfrågor på sociala medier är däremot signifikant. Variabeln visar att de som inte deltagit i samhällsfrågor online har en högre tillit än de som har deltagit i debatter. Vad detta beror på är svårt att säga, jag skulle gissa att den bild som målas upp i sociala medier, mycket till följd av det som skrivs och sägs i traditionella medier, har stor betydelse. Det är lätt att påverkas av det negativa och anta en lägre tillit än om man inte tagit del av denna bild.

Variabeln Kontakt med rättsväsendet visar att de som varit i kontakt med rättsväsendet har en lägre tillit, viktigt att bära med sig är det som nämndes i avsnitt 4.6.11, att denna variabel enbart kontrollerar om respondenterna eller någon i deras närhet utsatts för inbrott eller överfall, den faktiska kontakten kontrolleras inte och inte heller någon kontakt som inte beror på utsattheten för brott.

Denna andra multivariata analys kan förklara 7,5 procent av vad skillnaderna i tillit till det svenska rättsväsendet beror på. De faktorer som framför allt bidrar till en hög tillit är hög utbildningsnivå samt att inte vara svensk medborgare. Gällande VIF-värdena ser jag, likt vid den första multivariata analysen, inte någon anledning att utesluta någon dummyvariabel på grund av för högt värde.

Trots att flera variabler, eller en viss svarskategori, inte var signifikant i den bivariata analysen valde jag att inkludera samtliga variabler, förutom kön som redan uteslutits, när jag gick vidare till den andra multivariata analysen. Svarskategorin mellan ekonomisk status uteslöts dock eftersom den fortsatt var långt ifrån signifikant.

7 Slutdiskussion

Studiens frågeställningar Vad finns det för generationsskillnader i tillit till det svenska rättsväsendet? och Vad beror dessa skillnader på? besvaras i studien enligt följande: det finns en viss skillnad i tillit mellan de olika generationerna. Den slutliga multivariata analysen (Tabell 4), visar framför allt att generation Z och den tysta generationen sticker ut från de övriga, generation Z med en betydligt högre, och den tysta generationen lägre, tillit. Ett resultat som förkastar min hypotes om att generation X skulle ha högst tillit. Att just

generation Z har den högsta tilliten kan jag tänka mig har att göra med Jonkmans (2011:110-111) beskrivning av individerna tillhörande generation Z. Dessa individer styrs mycket av plikt och moral, jag menar att det kan anses vara en plikt och moraliskt rätt i dagens samhälle ha hög tillit till rättsväsendet.

Efter den andra multivariata analysen går det att förklara 7,5 procent av skillnaderna i tillit till det svenska rättsväsendet mellan generationer. Vid en multipel regressionsanalys är önskan att R^2 -värdet ska vara så nära 1 som möjligt, eftersom det betyder att det finns ett hundra procentigt samband mellan den beroende variabeln och de oberoende (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2003:168-173). Huruvida ett R^2 -värde som visar en förklaringsgrad på 7,5 procent är högt eller lågt är upp till var och en att tolka, ett lägre R^2 -värde innebär dock mindre möjlighet att förutsäga den beroende variabeln med hjälp av de oberoende än ett högre värde (ibid.). Med det sagt är jag av uppfattningen att ett förklaringsvärde på 7,5 procent är lågt och ett betydligt högre värde hade varit önskvärt. Förklaringsvärdet efter den andra multivariata analysen är dock 3,9 procentenheter högre än värdet från den multivariata analysen där enbart de exkluderade variabelerna inkluderades. På så sätt går det att säga att studiens möjliga mekanismer besvarar den andra frågeställningen. Däremot är det tydligt att ytterligare möjliga mekanismer hade varit nödvändiga att tillämpa för att få ett högre förklaringsvärde och för att med större säkerhet kunna besvara studiens andra frågeställning. Att den multivariata analysen får ett sådant lågt förklaringsvärde visar, vilket jag påpekat tidigare, att studien berör en komplex fråga gällande den sociala verkligheten och för att komma närmare en hundra procentig förklaring till skillnaderna i tillit mellan generationer behövs betydlig mer avancerad forskning, något jag överlämnar till framtida forskare. Jag vill påpeka att en inkludering av fler möjliga mekanismer kan leda till ett annat resultat gällande vilken generation som har den högsta respektive lägsta tilliten än det resultat jag fått fram. Med det i åtanke och de många olika resultat som forskare före mig presenterat gällande ålderns påverka på tillit önskar jag att framtida forskare fokuserar mer på livscykelns påverkan på tillit och hur vår tillit förändras under livets gång.

I inledningen av studien uttryckte jag att; jag på sikt önskar att studien kan bidra med motivation till rättsväsendets aktörer i deras arbete med tillit till rättsväsendet, något jag nu ställer mig kritiskt till. Jag är efter jag genomfört denna studie av åsikten att rättsväsendets aktörer istället bör fokusera på att höja kvaliteten i deras arbete, när kvaliteten höjs menar jag att tilliten kommer öka. Syftet med uppsatsen, att bidra med kunskap om tillit till rättsväsendet och om skillnader i tillit mellan generationer, menar jag dock är uppfyllt. Vissa resultat står i strid med tidigare forskning, något som belyser hur komplex frågan om tillit är och att samhället ständigt är under förändring.

Fortsatt har studien presenterat resultatet att svenskt medborgarskap inte leder till högre tillit till det svenska rättsväsendet, tvärtom en betydligt lägre tillit än de som inte har svenskt medborgarskap. Detta resultat stämmer inte överens med regeringens utredning (SOU 2008:106:63) eller med Warren, Sulaiman och Jaafars (2014:296) resultat från forskningen i Malaysia, och inte heller med min hypotes. Att resultatet skiljer sig från SOU 2008:106 kan bero på de tio år som gått mellan våra studier. Gällande Warren, Sulaiman och Jaafars resultat representerar det Malaysias befolkning och att resultatet skiljer sig från mitt kan ha flera förklaringar, bland annat att rättsväsendet och samhället ser annorlunda ut i de olika länderna.

Min hypotes om att de som bor i storstäder har högre tillit bör också kommenteras. Mitt resultat visar att denna hypotes är korrekt och att de som bor i storstäder framför allt har högre tillit än de som bor på landet. Detta resultat stämmer överens med SOU 2008:106 men står i strid med Hudsons (2006). Hudson har inkluderat data från samtliga medlemsstater i EU medan jag i min studie och SOU 2008:106 enbart inkluderat data från Sverige, det skulle kunna förklara skillnaderna i våra resultat.

Gällande delaktighet i samhällsdebatter på sociala medier har den tidigare forskningen pekat ut detta som något som höjer en individs tillit till institutioner, däribland rättsväsendet (Warren, Sulaiman & Jaafar, 2014:294-296). Mitt resultat visar däremot att det är de individer som inte deltagit i samhällsfrågor på sociala medier som har den högsta tilliten. Denna skillnad kan likt resultatet för nationalitet bero på att studierna utförts i olika länder och att det i de olika länderna kan antas pågå olika former av debatter på sociala medier. Att delaktighet i samhällsfrågor på sociala medier påverkar tilliten negativt är dock någonting jag anser aktörer i rättsväsendet bör bära med sig. Det som diskuteras angående rättsväsendet på sociala medier, menar jag, ofta bygger på vad som publicerats i media. Såväl Fittja-fallet som de många dödsskjutningar i Malmö har varit hett debatterade på sociala medier. Viktigt, i mina ögon, är därför att rättsväsendets alla aktörer tar större ansvar för att undvika misstag likt de som begicks i Fittja-fallet. Så länge misstag av denna grad begås är jag fast i tron att den negativa debatten om rättsväsendet kommer fortlöpa och istället för att öka kommer tilliten snarare minska. Med det sagt vill jag poängtera att jag personligen inte är av åsikten att vi inte ska lita på rättsväsendet, jag tror att det svenska rättsväsendet i de flesta fall bedriver sin verksamhet pålitligt. Därför instämmer jag i konklusionerna SOU 2008:106 gör om att rättsväsendets aktörer måste samarbeta med media för att få ut rätt bild till samhällets invånare. Med rätt bild menar jag att de genom media ska bli bättre på att visa upp när utredningar och domar skett korrekt för Sveriges invånare och inte enbart låta media rapportera när något gått fel. Rothstein (2003:219) hävdar att tillit till institutioner inte beror på att de ska uppfylla en individs personliga intressen utan på att de utför sina uppgifter

korrekt. Om rättsväsendet med hjälp av media oftare kan visa att deras arbete sker på ett tillfredsställande sätt är jag övertygad om att samhällsdebatterna på sociala medier kommer ta en ny vändning och påverka tilliten positivt istället för negativt. Rykten har stort inflytande på tillit (Sztompka, 1999:69; SOU 2008:106:48) och media har makten att ge rättsväsendet ett bra eller dåligt rykte. Att jag är av åsikten att media och sociala medier är viktiga i frågan om tillit, och därför bör utnyttjas av rättsväsendets aktörer, beror dels på mitt och de tidigare forskarnas resultat, men också på den statistik som presenterades i början av studien gällande att användningen av internet och media ökar hos de svenska medborgarna (Mediebarometern, 2016:4).

Fortsatt visar mina resultat, liksom den tidigare forskningen, att god ekonomi och hög utbildning leder till en högre tillit. Vad det beror på kommer jag inte försöka ge mig på att besvara men jag kan tänka mig att det till viss del kan bero på att dessa individer i mindre utsträckning hamnar i kontakt med rättsväsendet och att om de kommer i kontakt med rättsväsendet i många fall behandlas med mer respekt än övriga, notera att detta enbart är mina spekulationer. Min studies resultat gällande att komma i kontakt med rättsväsendet visar liksom de studier som gjorts före mig att kontakt leder till lägre tillit, återigen måste det tas i beaktning att min variabel inte är fullständig. Vad lägre tillit till följd av kontakt med rättsväsendet beror på vill jag inte dra för stora slutsatser kring, jag tror dock att det i hög grad har att göra med vad Hudson (2006) säger; att dessa individer blivit missnöjda med hur rättsväsendet agerat vid deras kontakt och därmed har de lägre tillit.

Avslutningsvis har denna studie berört en komplex fråga rörande den sociala verkligheten. Tillit är ett begrepp som fortfarande inte har en konkret definition, precis som generationer. Trots det har studiens frågeställningar besvarats och syftet uppfyllts. Därutöver har studien belyst hur vårt samhälle hela tiden utvecklas och att tillit är något som måste fortsätta studeras. Jag har även, grundat i min tro om rättsväsendet samt mina resultat, kunnat dra slutsatserna att rättsväsendets aktörer måste sträva efter att höja kvaliteten på sitt arbete samt utveckla samarbetet med media för att inte enbart bli uppmärksammade i media när något gått fel, det kommer främja tilliten till det svenska rättsväsendet.

8 Källförteckning

8.1 Elektroniska källor

Dagerlind, Mats (2017). *Polisens utredning av Fittja-gruppvåldtäkt JO-anmäls för allvarliga brister*. Samhällsnytt. Hämtad: 2018-02-12. <https://samnytt.se/polisens-utredning-av-fittja-gruppvaldtakt-jo-anmals-for-allvarliga-brister/>

Henricsson, Karl Enn (2017). *Polisen undersökte fel plats för gruppvåldtäkt – misstaget upptäcktes efter ett år*. Metro. Hämtad 2018:02:28. <https://www.metro.se/artikel/polisen-unders%C3%B6kte-fel-plats-f%C3%B6r-gruppv%C3%A5ldt%C3%A4kt-misstaget-uppt%C3%A4cktes-efter-ett-%C3%A5r>

Loftrup-Ericson, Ivan (2017). *Dödligt våld och olösta mord tynger Malmö*. SVT Nyheter. Hämtad 2018:03:02. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/nezim-22-skots-till-dods-inga-poliser-utredet-mordet>

Nilsson, PM (2018). *Staden som lagen övergivit*. Dagens Industri. Hämtad 2018-02-28. <https://www.di.se/ledare/staden-som-lagen-har-overgivit/>

Mediebarometern (2016). *De första resultaten från Nordicom-Sveriges Mediebarometer 2016*. Nordicom, Göteborgs universitet. Hämtad: 2018-05-08. <https://www.iis.se/docs/forsta-resultaten-mediebarometern-2016.pdf>

Ryback, Ralph (2016). *From Baby Boomers to Generation Z - The generational gaps and their roles in society*. Psychology Today. Hämtad 2018:03:15. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/the-truisms-wellness/201602/baby-boomers-generation-z>

SCB (2015). *Skilsmässor vanliga efter några år*. Statistiska Centralbyrån, enheten för befolkningsstatistik. Hämtad 2018-04-25. https://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Artiklar/Skilsmassor-vanliga-efter-nagra-ar/

Wetterqvist, Anna (2018). *Förtroendet för polis och domstolar dyker - bara varannan svensk har "stort förtroende"*. Dagens juridik. Hämtad 2018-02-28. <http://www.dagensjuridik.se/2018/01/fortroendet-polis-och-domstolar-dyker-bara-varannan-svensk-har-stort-fortroende>

8.2 European Social Survey

ESS (2014). *Weighting European Social Survey Data*. European Social Survey.

ESS (2016). *Visningskort – Runda 8*. European Social Survey.

ESS (2017a). *ESS8 – 2016 DOCUMENTATION REPORT THE ESS DATA ARCHIVE*. European Social Survey. Norwegian Centre for research data.
ESS (2017b). *15466 - EES 2016 v1.8 (Frågeformulär)*. European Social Survey.

ESS (2018). *About the European Social Survey European Research Infrastructure – ESS ERIC*. European Social Survey. Hämtad: 2018-04-06.
<http://www.europeansocialsurvey.org/about/>

Källström, Christoffer & Hjerm, Mikael (2016). *ESS8 - letters to respondents SE - Den europeiska socialundersökningen 2016*. European Social Survey via: Ipsos & Umeå Universitet.

8.3 Forskningsartiklar

Hudson, John (2006). *Institutional Trust and Subjective Well-Being across the EU*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.

Warren, Anne Marie, Sulaiman, Ainin & Jaafar, Noor Ismawati (2014). *Social media effects on fostering online civic engagement and building citizen trust and trust in institutions*. New York: Elsevier Inc.

8.4 Litteratur

Aneshensel, Carol S (2002). *Theory-Based Data Analysis for the Social Sciences*. Thousand Oaks, Calif.: Pine Forge Press

Aronsson, Gunnar & Karlsson, Jan Ch. (2001). "Tillit och tillitsproblem". I: Aronsson, Gunnar & Karlsson, Jan Ch. (red.) (2001). *Tillitens ansikten*. Lund: Studentlitteratur.

Barmark, Mimmi & Djurfeldt, Göran (2015). *Statistisk verktyglåda 0: att förstå och förändra världen med siffror*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Bryman, Alan (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Uppl. 2. Malmö: Liber.

Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Uppl. 2:7. Lund: Studentlitteratur AB.

Djurfeldt, Göran & Barmark, Mimmi (red.) (2009). *Statistisk verktyglåda 2: multivariat analys*. 1. uppl. Stockholm: Studentlitteratur.

Djurfeldt, Göran, Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola (2003). *Statistisk verktyglåda: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Stockholm: Studentlitteratur.

Djurfeldt, Göran, Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola (2010). *Statistisk verktygslåda 1: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Frändberg, Åke (2005). *Rättsordningens idé: en antologi i allmän rättslära*. Uppsala: Iustus.

Hagevi, Magnus (2007). "De postsekulära generationerna" i: Holmberg, Sören & Weibull, Lennart (red.) (2007). *Det nya Sverige: trettiosju kapitel om politik, medier och samhälle: SOM-undersökningen 2006*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Hardin, Russell (2001). "Conceptions and explanations of trust". I: Cook, Karen S. (red.) (2001). *Trust in society*. New York: Russell Sage Foundation.

Jonkman, Linus (2011). *Generationsanpassat ledarskap: från Pearl Harbor till Pearl Jam: [en bok som lär dig att leda och motivera olika generationer]*. Karlstad: TUK.

Rothstein, Bo (2003). *Sociala fällor och tillitens problem*. 1. uppl. Stockholm: SNS förl.

Sztompka, Piotr (1999). *Trust: a sociological theory*. Cambridge: Cambridge University Press.

8.5 Officiella dokument

Brå (2018). *Nationella Trygghetsundersökningen 2017 – Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Brottsförebyggande Rådet. Stockholm: AJ E-print AB.

Justitiedepartementet (2015). *Det svenska rättsväsendet*. Mölnlycke: Elanders.

Kriminalvården (2017). *Kriminalvård och statistik*. Norrköping: Kriminalvården Digital Tryck 2017.

SOU 2008:106. Förtroendeutredningen. *Ökat förtroende för domstolarna – strategier och förslag*.